

System triedeného zberu

Zákon 79/2015 Z. z. o odpadoch v § 6 stanovuje nasledujúcu hierarchiu odpadového hospodárstva:

- Predchádzanie vzniku odpadu
- Príprava na opätovné použitie
- Recyklácia
- Iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie
- Zneškodňovanie

Touto hierarchiou odpadového hospodárstva sa riadi aj Program odpadového hospodárstva SR 2016-2020, ktorý stanovuje smelé ciele v súlade so smernicami EÚ na triedenie odpadov, vrátane komunálnych odpadov.

Program činnosti Všeobecného sektora Recyklačného fondu na rok 2016 v bode 3. uvádza, že všeobecný sektor

na obdobie roka 2016 uvažuje s podporou projektov pririte zameraných na:

- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva o triedenom zbere a následnom zhodnotení odpadu,
- zvýšenie informovanosti o nových systémoch triedeného zberu
- zvýšenie zapojenia občanov do triedeného zberu prostredníctvom zlepšovania informovanosti a zvyšovania ich environmentálneho povedomia o triedenom zbere a zhodnocovaní odpadov.

Táto príloha LN vznikla vďaka podpore z Recyklačného fondu, ktorý v decembri 2016 podporil projekt „POĎME SPOLU TRIEDIŤ! POZRI, JA UŽ TRIEDIM!“

Ak máte, alebo zistíte problém v oblasti nakladania s odpadmi, kontaktujte:

EKOS, spol. s r.o. Stará Ľubovňa
Okresný úrad Stará Ľubovňa, odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. gen. Štefánika 1, 064 01 Stará Ľubovňa, tel.: 052/ 43 213 03.
Váš obecný - mestský úrad

Organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV)

Všetky obce/mestá zapojené do projektu v zmysle nového zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a súvisiacej legislatívy uzatvorili „Zmluvy o zabezpečení systému združeného nakladania s odpadmi z obalov“ s organizáciou zodpovednosti výrobcov NATUR-PACK, a. s. Ružová dolina 6, 821 08 Bratislava, IČO: 35 979 798. Táto organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV) je autorizovaná na činnosť OZV pod č. 4 číslo autorizácie 0007/OBALY/OZV/A/16-3.3 na obaly a neobalové výrobky v zozname zverejnenom MŽP SR (viď <http://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalneho-hodnotenia-riadenia/odpady-a-obaly/register-a-zoznamy/register-autori-zacii-2016-9.pdf>).

Zároveň OZV NATUR-PACK, a. s. uzatvorila zmluvný vzťah so spoločnosťou EKOS, spol. s r. o., Stará Ľubovňa, t.j. so zberovou spoločnosťou, ktorá v dotknutom regióne pre všetky zúčastnené obce/mestá zabezpečuje triedený zber odpadov. Cieľom takto nastaveného legislatívneho rámca je zabezpečiť trvalo udržateľné financovanie systémov triedeného zberu odpadov, pričom za znečisťovateľa, t. j. za toho, kto znečisťuje životné prostredie tým, že uvádza na trh obaly alebo výrobky balené v obaloch, sa považuje výrobca alebo distribútor. Takáto osoba je povinná zaplatiť poplatok organizácii OZV. A z takto vybraných poplatkov potom organizácia OZV zabezpečí financovanie systému triedeného zberu odpadov. To je plán. Budúcnosť to overí.

Mesto Stará Ľubovňa ako prijímateľ finančného príspevku od Recyklačného fondu zabezpečuje propagáciu triedeného zberu odpadov v meste, ale aj v celom regióne. V rámci tejto propagácie budú všetky domácnosti v regióne oslovené k triedenému zberu odpadov aj zberovými kalendármi na rok 2017.

Nový Renault už v prevádzke

Keďže došlo k nárastu využiteľných zložiek odpadu a potreby ich zberu, existujúca zberová technika vo firme EKOS už „praskala vo švíkoch“. Nové moderné zberné vozidlo Renault D12 v rámci projektu „TRIZUS V. Modernizácia separovaného zberu, Stará Ľubovňa“ Mesto získalo z finančného príspevku Recyklačného fondu, ktorý nákup vozidla podporil vo výške 61 000 €. Ďalších 58 tisíc zaplatilo Mesto Stará Ľubovňa, takže celkovo vozidlo stálo 119 000 €. Súčasťou vozidla je aj hydraulická ruka na zdvih kontajnerov i špeciálna lisovacia nadstavba s hákovým natáhovačom a dodala ho peziňská firma HYCA s.r.o. Víťanú posila tak už od roku 2015 brázdí cesty regiónu. Jej prácu však niekedy brzdia vodiči, ktorí svoje autá odstavia v blízkosti „farebných“ kontajnerov.

Vážení obyvatelia, prosíme vás, neparkujte svoje vozidlá pred „farebnými kontajnermi“, aby ste nebránili pracovníkom zberovej služby vykonávať zásluhnú prácu triedeného zberu odpadov. Ďakujeme.

POĎME SPOLU TRIEDIŤ! POZRI, JA UŽ TRIEDIM

Mesto Stará Ľubovňa a ostatné obce/mestá sú spojené už dlhodobo v realizácii spoločného projektu TRIZUS (TRiedený Zber U Spotrebiteľa), predmetom ktorého je triedený zber odpadov predovšetkým z komunálnych odpadov so zameraním na nasledujúce komodity Recyklačného fondu:

- sklo
- papier
- plasty
- viacvrstvové kombinované materiály - kompozity (VKM)
- kovy

Vytriedené komodity sú zhromažďované do existujúceho zberného dvora, ktorý bol vybudovaný v meste Stará Ľubovňa pre celý región a ktorého prevádzkovateľom je EKOS, spol. s r. o. Stará Ľubovňa (jej jediným a 100% spoločníkom je Mesto Stará Ľubovňa).

Mesto Stará Ľubovňa ako okresné mesto je v propagácii triedeného zberu odpadov osobitne aktívne a presadzuje aj v rámci Ľubovnianskeho regionálneho združenia miest a obcí okresu Stará Ľubovňa spoločné aktivity v tejto oblasti a udržanie jednotného systému triedeného zberu, ktorý už priniesol svoje výsledky.

Realizáciou tohto projektu v praxi je možné dotvoriť a zefektívniť ucelený systém zberu komodít - druhotných surovín:

- plastov
- VKM
- papiera
- skla
- kovov

Tieto komodity sú nositeľmi hodnotných využiteľných druhotných surovín, kvôli ktorým je treba zabezpečiť ich zber a druhotné, spravidla materiálové využitie.

Systém separovaného zberu TRIZUS, ktorý sa realizuje v regióne a meste Stará Ľubovňa, patrí medzi najlepšie zabezpečené systémy v rámci Slovenska, pričom má porovnateľné parametre aj so systémami v iných európskych krajinách. Súčasťou systému je totiž aj zabezpečovanie evidencie, vyhodnocovania, využívania zmluvných vzťahov a garantovanie služieb spojených s odpadovým hospodárstvom.

DONÁŠKOVÝ SPÔSOB U OBYVATEĽOV - BYTOVÉ DOMY (BYTOVKY, PANELÁKY)

1. Na verejných priestranstvách pri bytových domoch - bytovkách (BD) sú vybudované zberné miesta, ktorých súčasťou sú aj špeciálne maloobjemové kontajner (Š-MOK) určené na zber plastov, papiera a VKM.
2. Obyvatelia si vo svojich domácnostiach sami vytvoria systém zhromažďovania vybraných druhotných surovín (do krabíc, do opotrebovaných plastových tašiek a pod.) a podľa potreby takto zhromaždené suroviny zo svojich domácností donášajú do Š-MOK.
3. Vyprázdňovanie špeciálnych zberných kontajnerov (interval vývozu surovín) je spravidla 1x mesačne.

ODBER OD DOMU U OBYVATEĽOV - RODINNÉ DOMY (RD)

1. Obyvatelia RD si vo svojich domácnostiach sami vytvoria priestor na umiestnenie vriec a zhromažďovanie vybraných druhotných surovín (v pivnici, v komore, pri bránke, v kólni a pod.).
2. Zaplnené vreće s druhotnou surovinou vyloží domácnosť daného RD pred bránku v deň realizovania vývozu.
3. Odber surovín sa vykonáva výmenným spôsobom - pracovníci odbernej služby vymenia plné vreće za prázdne (priložením k nádobe, do vchodu, do schránky, a pod.).
4. Odber a výmena vriec - interval vývozu surovín - je spravidla 1x mesačne, podľa zberového kalendára.

ODBER RECY- VRIEC OD PODNIKATEĽOV

Podnikatelia sú a budú do systému zapojení prostredníctvom RECY-vriec. Podnikateľom sa poskytnú zberné vreće na druhotnú surovinu a podľa množstva produkcie bude dohodnutý aj harmonogram odberov. Druhotná surovina pochádza teda z troch foriem zberu, od dvoch skupín pôvodcov, a to od obyvateľov a podnikateľov.

Environmentálne prínosy projektu

Projekt triedeného zberu je realizovaný v regióne, ktorý patrí svojim charakterom k regiónom s najmenším narušením životného prostredia a do územia ktorého zasahuje Pieninský národný park, resp. jeho ochranné územie. Ide teda o región so značným potenciálom rozvoja cestovného ruchu, súčasťou ktorého je aj zodpovedný a na európskej úrovni organizovaný a zabezpečovaný prístup k nakladaniu s odpadmi. Systém nakladania s odpadmi výraznou mierou vplyva na stav životného prostredia i na estetický vzhľad krajiny.

Realizácia projektu má jednoznačne priaznivý vplyv na životné prostredie, pretože pre rôzne odpady, s ktorými sa v súčasnosti nakladá, sa zabezpečí oddelený zber a následné zhodnotenie vo forme materiálového alebo energetického využitia.

Okrem zníženia množstva odpadov, ukladaných bez využitia na čierne skládky odpadov, sa zabezpečí aj využitie ich potenciálu ako druhotných surovín, čím dôjde k šetreniu primárnych surovinných zdrojov.

Úspešná realizácia triedeného zberu v praxi:

PŮDA - Znížením množstva odpadov zneškodňovaných skládkovaním, sa vytvorí priestor na predĺženie životnosti skládok.

VODA - Separovaným zberom sa predídne poškodzovaniu vód organizáciami a jednotlivcami, ktorí s týmto odpadom takto nakladajú.

OVZDUŠIE - Prednostným materiálovým zhodnocovaním jednotlivých oddelene vyzbieraných druhov odpadov sa predídne úniku nebezpečných látok do ovzdušia pri ich prípadnom spaľovaní spolu s ostatnými odpadmi.

ŽIVÁ PRÍRODA - Efektívne organizovanými zberovými okruhmi a využívaním modernej a šetrnej techniky sa znižujú aj nároky na pohonné hmoty, ktoré sú neobnoviteľnými zdrojmi a ktorých využívanie často spôsobuje poškodzovanie živej prírody.

Využívaním recyklatúry dôjde k úspore základných surovín - zníženiu nárokov na ťažbu primárnych surovín, čo priaznivo ovplyvní ochranu živej prírody daného biotopu.

Zabezpečením zhodnotenia odpadov sa predídne aj prípadnému verejnému znečisteniu, ktoré v živej prírode pôsobí neesteticky a narušuje prírodný vzhľad krajiny.

Environmentálne prínosy triedeného zberu na jednotlivé faktory životného prostredia ovplyvnia pozitívny vývoj pri nakladaní s odpadmi na Slovensku a zároveň vytvoria možnosti ďalšieho rozširovania systémov opätovného používania, minimalizácie a ďalšieho nakladania s odpadmi v súlade s ochranou a tvorbou životného prostredia.

Zo sivých na červené

Vzhľadom na potrebu zosúladienia jednotlivých farieb kontajnerov v rámci celej republiky (aj v rámci EÚ) zjednotil nový zákon o odpadoch farebnosť kontajnerov a určil, že na zber kovových obalov z odpadov sa má využívať červené farebné označenie. V našom okrese sa doteraz na zber kovových obalov z odpadov využívali sivé kontajner a sivé vreće. Takže pre naplnenie požiadavky v našom okrese sa budú sivé zberové kontajner označovať červenou samolepkou s nápisom „Kovové obaly“. Nadalej sa však do nich budú zbierať kovové obaly z odpadov, alobal a pod. Podobne sa postupne zmení aj farba vriec na zber kovových obalov, nakúpené sivé vreće sa ešte využijú a následne sa už budú na zber kovových obalov nakupovať a do domácností distribuovať červené vreće určené na zber kovových obalov z odpadov.

Budeme ukladať do nádoby alebo do RECY- vrecia ZELENEJ farby

- Flaše nebudeme rozbíjať, ponecháme ich celé
- Pred uložením do nádoby alebo vrecia flaše očistíme, ich obsah vysypeme alebo vylejeme a odstránime uzávery

NEVKLADÁME: Žiarovky, žiarivky, keramiku, autosklo, zrkadlá, sklo s výpletom a iné odpady.

SKLO

PAPIER A TETRAPAK

Budeme ukladať do nádoby alebo do RECY-vrecia MODREJ farby

- Pred uložením do nádoby alebo vrecia odstránime kovové spony, plastové zakladače, textilné alebo kožené prebalý z kníh, izolopu
- Veľké kusy – kartónové krabice a krabice od nápojov (tetrapak) rozrežeme a zložíme

NEVKLADÁME: Mastný papier, celofán, fólie, obaly od kávy

PLASTY

Budeme ukladať do nádoby alebo RECY-vrecia ŽLTÉJ farby

- Plasty, hlavne plastové flaše od nápojov, pred vložením do nádoby alebo do vrecia očistíme a odstránime kovové a textilné zvyšky
- Pre efektívne využitie nádob a vrec budeme hlavne flašky PET "lisovať" prístupím na zemi

NEVKLADÁME: Celofán, plastové nádoby od mazadiel a nebezpečných chemikálií

KOVY

Budeme ukladať do nádoby alebo RECY- vrecia ČERVENEJ farby

- kovové konzervy očistíme od zvyškov potravín a tekutín
- ostré hrany ohneme tak, aby nemohlo dôjsť k zraneniu

Všetky bežné druhy kovov (železo, meď, hliník, konzervy...) vyseparujete a vhodíte ich do červených kontajnerov (dočasne sivé kontajnery označené červenou samolepkou) na kovy.

NEVKLADÁME: Tlakové flaše (dezodoranty, šľahačky), kovové nádoby od farieb, riedidiel, hrnce

BIOLOGICKY ROZLOŽITELNÝ ODPAD

Bio-odpad, vhodný na kompostovanie, tvorí 30 – 45 % z celkového množstva komunálnych odpadov. Konečný produkt získaný z bioodpadov, kompost, môže byť použitý pri pestovaní rastlín ako humusové hnojivo. Kompostovať je možné v podstate všetky organické látky, okrem tých, ktoré sú chemicky ošetrované. Do kompostu by sa nemali vkladať zvyšky varených jedál.

Materiál vhodný na kompostovanie:

ODPAD Z KUCHYNE	ODPAD ZO ZÁHRADY	INÝ ORGANICKÝ ODPAD
Zvyšky ovocia a zeleniny	Zvädnuté kvety	Popol z dreva
Suché potraviny	Pokosená tráva	Hoblíny, piliny
Zvyšky čaju, kávy	Konáre, lístie, plody	Škrupinky, perie

Kompostovisko si môžete založiť na hociktorom mieste v záhrade. Kompost priebežne prehadzujte a prevrstvujte po 3 – 5 týždňoch mestej kvalitnou zeminou a novým bio-odpadom. Ak kompostovisko vysychá – zvlhčte ho vodou, ak zapácha a hnieje – pridajte suchý materiál (lístie, konáre a pod.).

Separovaný zber pre podnikateľov

Podnikateľské subjekty už v súčasnej dobe môžu a podľa zákona o odpadoch aj musia separovať jednotlivé zložky komunálneho odpadu. Papier a VKM, plasty, kovové obaly, sklo, bio-odpad sú základné komodity separovaného zberu, ktoré zbiera a pre ktoré buduje systém aj spoločnosť EKOS, spol. s r.o. V súčasnej dobe v našom regióne neexistuje prekážka pre žiadneho podnikateľa, aby sa zapojil do separovaného zberu a tým splnil literu zákona o odpadoch. EKOS spol. s r.o. aj preto pre podnikateľov pripravila tieto možnosti zapojenia sa:

- 1. Odber RECY-vriec od podnikateľov** - podnikatelia, ktorí produkujú menšie množstvo druhotných surovín, budú do systému zapojení prostredníctvom RECY-vriec. Podnikateľom sa na základe uzatvorenej zmluvy za úhradu poskytnú zberné vrecia na tie suroviny, ktoré sa v danej prevádzke produkujú a podľa rozsahu produkcie bude dohodnutý aj harmonogram odberov.
- 2. Kontajnerový spôsob** - podnikatelia, ktorí produkujú väčšie množstvo druhotných surovín sa môžu rozhodnúť pre využitie Š-MOK. Na základe individuálnych dohôd o finančných a materiálových (surovinových) tokoch sa dohodne spôsob zabezpečenia kontajnera do prevádzky podnikateľa.
- 3. Odber od podnikateľa** - podnikatelia, ktorí produkujú pravidelne veľké množstvo druhotných surovín uzatvoria zmluvu o odbere a ten sa uskutoční v dohodnutých intervaloch.

ZMLUVY

V uzatváraných zmluvách sa dohodne: a) druh separovaných zložiek, b) spôsob zapojenia sa do separovaného zberu, c) miesto zhromažďovania a harmonogram odberu, d) úhrada nákladov spojených so zapojením do systému, e) spôsob odberov (pri odbere bude zaevidovaný počet odobratých vriec, resp., bude zistená váha odobratej suroviny a na základe týchto informácií bude podnikateľovi vystavené potvrdenie o odbere druhotnej suroviny). f) požiadavky na kvalitu, čistotu vyberanej druhotnej suroviny.

Podnikatelia, ktorí sa rozhodnú zapojiť do systému vrecovým alebo kontajnerovým spôsobom, budú mať harmonogram zvozu určený v súlade s harmonogramom zvozu u obyvateľov a ostatnými podnikateľmi v týchto kategóriách. V prípade špecifických podmienok je spoločnosť EKOS, spol. s r.o. pripravená nájsť uspokojujúce riešenie a realizovať ho. Podnikatelia musia na základe zákona 79/2015 Z.z. o odpadoch v platnom znení zaviesť separovaný zber. V našom regióne navyše stačí zavolať na číslo 052/42 611 11 do spoločnosti EKOS, spol. s r.o., kde vám budú podané bližšie informácie alebo stačí prísť osobne. Separovať môže každý a dnes aj bez akýchkoľvek ťažkostí. UŽ NIE JE NAČO ČAKAŤ! Súčasťou systému je aj možnosť zabezpečovania evidencie, vyhodnocovania, využívania zmluvných vzťahov a garantovania služieb spojených s odpadovým hospodárstvom.

Sumarizácia množstva vytriedených odpadov za rok 2015/v t

	(VKM - tetrapak) Kompozitné obaly	Kovy Kovové obaly	Plasty Obaly z plastov	Papier Obaly z papiera	Sklo Obaly zo skla
I. Q					201,940
II. Q					86,460
III. Q	25,000		1,005		112,120
IV. Q		6,430	85,280	178,825	174,380
spolu 2015	25,000	6,430	86,285	178,825	574,900
celkom			871,44 ton / rok		

Plánované množstvá druhotných surovín zazmluvnených s RF - nábehová krivka - množstvomé ciele na jednotlivé roky

V tonách: Komodita:	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Spolu
VKM	25	25	25	30	35	40	40	220
Plasty	80	80	80	80	80	80	70	550
Papier	60	40	50	60	60	60	70	400
Sklo	530	380	380	390	390	390	390	2850

Popis systému úpravy druhotných surovín:

- 1. Predtriedenie surovín pred násypnou jamou – zásobníkom** - Vytriedené suroviny sa po dovezení vysypú na manipulačnú plochu, kde sa ručne vyberú veľké ľahko oddeliteľné prímеси.
- 2. Zhrnutie surovín do zásobníka** - Predtriedená surovina sa zhrnie pomocou vysokozdvížneho vozíka s lyžicou do zásobníka tak, aby sa dostávala kontinuálne, podľa možnosti v približne rovnej vrstve, na manipulačný pult.
- 3. Dotriedenie** - Surovina sa presúva na manipulačný pult, kde sa dotriedi na požadovanú kvalitu.
- 4. Lisovanie** - Surovina po dotriedení putuje dopravníkmi do lisovacieho zariadenia, kde sa balíkuje a po odvážení je premiestnená na uskladnenie. Okrem triedenia skla.
- 5. Uskladnenie** - Vytriedené suroviny sa ukladajú do skladovacích boxov. Sklo sa voľne ukladá do vymedzeného boxu.

Súčasné technické zabezpečenie, ktorým disponuje spoločnosť EKOS:

- Dotriedovacie haly s linkami pre „mäkké“ komodity (papier, plasty) a „tvrdé“ komodity (sklo, kovové obaly)** - nachádzajú sa v areáli spoločnosti EKOS na Popradskej ul. v Starej Ľubovni.
- Systém dopravníkov** - Je súčasťou dotriedovacej haly. Je to komplet dopravníkov, ktoré presúvajú surovinu z násypníka k dotriedovacej linke a lisu.
- Plošinová váha** - Mobilná váha s vážením do 500 kg na váženie druhotnej suroviny, určenej na prevzatie priamo v dotriedovacej hale (od obyvateľov, firmu a pod.) a mostová váha na odváženie celého vozidla so surovinou, ktorá je situovaná v lokalite prevádzkovej skládky odpadov v Starej Ľubovni.
- Zvozová technika** - Renault Midlum s nosnosťou 5 t, s hákovým ťahačom a hydraulickou rukou so špeciálnym ukončením na manipuláciu so Š-MOK - zvonmi.
- MAN zberové vozidlo s nosnosťou 10t, s univerzálnym zadným čelom na zber druhotných surovín zbierajúcich do „klasických“ zberných nádob. Renault MDA2C s nosnosťou 5 t, s hákovým ťahačom a hydraulickou rukou so špeciálnym ukončením na manipuláciu so Š-MOK - zvonmi.

EKOS - Držiteľ Ceny ministra ŽP SR v roku 2004 za prínos v starostlivosti o životné prostredie

- Skladovacie priestory pre druhotnú surovinu** - Zastrešená plocha so spevnenou betónovou vrstvou.
- Vysokozdvížny vozík** - Využíva sa pre manipuláciu a na premiestňovanie surovín z haly do skladu a pri nakladaní a vykladaní surovín.
- Vybudované a vytvorené zberné miesta so Š-MOK a RECY-vrecami** - V rámci realizovaného separovaného zberu v projekte a systéme TRIZUS sú vytvorené zberné miesta: zberné miesta so Š-MOK, ktoré sú určené spravidla pre oblasť zástavby bytových domov (bytovky, paneláky), 315 špeciálnych kontajnerov typu „zvon“ a 90 špeciálnych kovových kontajnerov, asi 1000 zberných miest pri rodinných domoch, v ktorých sa na zhromažďovanie druhotných surovín používajú plastové RECY-vrecia.
- Informačno – komunikačná technika** - Využívanie data-projectoru a notebooku na prezentácie na rôznych besedách, či už v sídle spoločnosti alebo na iných miestach, pri organizovaní stretnutí s občanmi, starostami, organizáciami.